

การศึกษาของบุตรหลาน แรงงานข้ามชาติในประเทศไทย

เอกสารเชิงนโยบาย

MIGRANT CHILDREN'S EDUCATION IN THAILAND
POLICY BRIEF

จัดทำโดย
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT)
สนับสนุนโดย
มูลนิธิโตโยต้า
ตุลาคม พ.ศ. 2557

**Institute for Population and Social Research (IPSR),
Mahidol University
Asian Institute of Technology (AIT)**
Supported by
Toyota Foundation
October 2014

การศึกษาของบุตรหลาน แรงงานข้ามชาติในประเทศไทย

เอกสารเชิงนโยบาย

MIGRANT CHILDREN'S EDUCATION IN THAILAND
POLICY BRIEF

จัดทำโดย
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT)
สนับสนุนโดย
มูลนิธิโตโยต้า
ตุลาคม พ.ศ. 2557

**Institute for Population and Social Research (IPSR),
Mahidol University**
Asian Institute of Technology (AIT)
Supported by
Toyota Foundation
October 2014

เกริ่นนำ

FOREWORD

เอกสารสรุปเชิงนโยบาย (policy brief) นี้จัดทำขึ้นภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง “บทบาทของนโยบายท้องถิ่นในการสร้างสังคมแบบพหุวัฒนธรรม : การทบทวนนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายในการส่งเสริมแรงงานข้ามชาติในระดับท้องถิ่นในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น” โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย

เอกสารสรุปเชิงนโยบายนี้เป็นการสังเคราะห์ข้อค้นพบจากการศึกษา/การวิจัย รวมทั้งกิจกรรมด้านการศึกษาของเด็กต่างชาติและข้อเสนอแนะจากการประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติการทุกระดับจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่าในจังหวัดสมุทรสาคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน และ 23 กันยายน พ.ศ. 2557 โดยมีสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับสถาบันเทคโนโลยี

1 สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล
2 สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (ประเทศไทย)

แห่งเอเชีย (ประเทศไทย) มหาวิทยาลัยแห่งชาติโยโกฮามา มหาวิทยาลัยโตโยไอวา และเทศบาลเมืองโยโกฮามา ประเทศญี่ปุ่น เป็นองค์การร่วมจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการทุกท่านเป็นอย่างสูง โดยเฉพาะคุณสมพงษ์ สระแก้ว ผู้อำนวยการมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน สำหรับการให้การสนับสนุนทั้งทางด้านข้อมูลและการสละเวลาอันมีค่าให้การศึกษานี้

ตุลาคม พ.ศ. 2557

คณะผู้วิจัย

สุรีย์พร พันพั้ง¹, Kyoko Kusakabe²,
จรัมพร ให้อย่าง¹, เฉลิมพล แจ่มจันทร์¹,
นิพนธ์ ดาราวุฒิมาประกรณ์¹

This policy brief has been developed under the project “**Role of local governments’ policies in creating multicultural society: Review of policy and practices to support migrants in municipal/provincial level in Thailand and Japan**”, supported by Toyota Foundation, Japan. This policy brief is developed on the basis of background research and two workshops with stakeholders in Samut Sakhon on June 2, 2014 and September 23, 2014.

The study was conducted by the Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Thailand with other consortium members (Asian Institute of Technology, Thailand; Yokohama

1 Institute for Population and Social Research, Mahidol University
2 Asian Institute of Technology, Thailand

National University, Japan; Toyo Eiwa University, Japan; and Yokohama Municipality, Japan).

We are indebted to the workshop participants and especially Mr. Sompong Sakaew of the Labour Rights Promotion Network Foundation (LPN) for their inputs and contribution to complete this policy brief.

October 2014 Research Team

Sureeporn Punpuing¹,
Kyoko Kusakabe²,
Charamporn Holomyong¹,
Chalermphol Chamchan¹,
Niphon Darawuttimaprakorn¹

การศึกษาของบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ : จังหวัดสมุทรสาคร

MIGRANT CHILDREN'S EDUCATION: SAMUT SAKHON

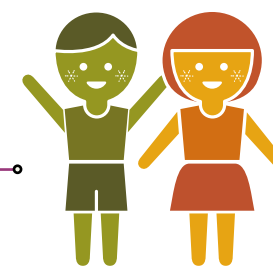
Pic Source:
<http://timedotcom.files.wordpress.com/2014/06/rtr3t-vf0.jpg?w=1100>

จำนวนแรงงานข้ามชาติ 283,305 คน****
 Over 283,305 **migrants******

จำนวนเด็กข้ามชาติในวัยเรียนประมาณ 17,292 คน***
 About 17,292 **school-age migrants*****

มีเด็กข้ามชาติในวัยเรียนเพียง 16% ที่ได้รับการศึกษา

- 11% เรียนโรงเรียนรัฐบาล*
- 5% เรียนที่ศูนย์เรียนรู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน**

Only 16% of school-age migrants receive education

- 11% in public schools.*
- 5% in education centers funded by NGOs.**

บุตรหลานของแรงงานข้ามชาติจำนวน 1,819 คน เรียนในโรงเรียนรัฐบาล โดยส่วนใหญ่มาจากประเทศพม่า

1,819 **migrant children** studying in public schools, majority of them are from Myanmar.

Sources :

- * ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
- ** ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณจาก Labour Rights Promotion Network Foundation (LPN)
- *** คาดประมาณสัดส่วนจากรายงานตัวเลขผู้ติดตามจากศูนย์ One Stop Service จังหวัดสมุทรสาคร ในช่วง 30 มิ.ย. - 30 ต.ค. พ.ศ. 2557
- **** ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณจาก
 - ศูนย์ One Stop Service จังหวัดสมุทรสาคร ในช่วง 30 มิ.ย. - 30 ต.ค. พ.ศ. 2557
 - สำนักงานจัดหางานจังหวัดสมุทรสาคร ณ วันที่ 30 มิ.ย. พ.ศ. 2557
- * Data for calculation sourced from Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office.
- ** Data for calculation sourced from Labour Rights Promotion Network Foundation (LPN).
- *** Number of school-age migrants in Samut Sakhon was calculated on the basis of number of children who contacted One Stop Service, Samut Sakhon between June 30 and October 30, 2014.
- **** Calculated from database of
 - One Stop Service, Samut Sakhon: Data collected from June 30 - October 30, 2014.
 - Samut Sakhon Provincial Employment Office: Data as of June 30, 2014.

ทำไม

การศึกษาของเด็กข้ามชาติจึงมีความสำคัญ

WHY IS THE EDUCATION OF MIGRANT CHILDREN IMPORTANT?

ความสำคัญ

- สิทธิมนุษยชน
- การศึกษาเพื่อทุกคน
- การปกป้องคุ้มครองแรงงานเด็ก
- การลงทุนด้านทุนมนุษย์
- การลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทย
- การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย
- สร้างเสริมความสงบสุข สร้างความเป็นปึกแผ่นทางสังคม และความเป็นนานาชาติในสังคมพหุวัฒนธรรม

.....
Pic Source:
<http://www.helpingtheburmesedelta.org>
[helpingtheburmesedelta.org](http://www.helpingtheburmesedelta.org)
.....

Improving Health and Education in Burma (Myanmar)

Importance

- Human rights
- Education for all
- Protection from child labor
- Investment in human capital
- Overcoming labor shortage in Thailand
- Economic development of the country
- Promoting peace, social solidarity, internationality and multiculturalism in the society

WHY IS THE EDUCATION OF MIGRANT CHILDREN IMPORTANT?

- การศึกษาของเด็กสามารถลดปัญหาแรงงานเด็กได้ และจากประสบการณ์การจัดการศึกษาให้เด็กข้ามชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดต้นแบบให้แก่จังหวัดอื่นๆ ในการจัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กข้ามชาติ
- การศึกษาของเด็กข้ามชาติจะช่วยให้เกิดผลเชิงบวกต่างๆ เช่น การควบคุมโรค การป้องกันการเอาเปรียบแรงงาน และการค้ามนุษย์ เนื่องจากเด็กจะได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ผ่านการศึกษา และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสามารถในอนาคตอันใกล้
- ข้อดีประการหนึ่งของการให้การศึกษาแก่เด็กข้ามชาติก็คือ จังหวัดสมุทรสาครจะมีฐานกำลังแรงงานที่มีความรู้เพิ่มขึ้น เด็กเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะอยู่ในประเทศไทยนานขึ้น (ตอนนี้เด็กข้ามชาติบางคนเป็นรุ่นที่สองหรือรุ่นที่สาม) การให้การศึกษาแก่เด็กข้ามชาติจะช่วยส่งเสริมให้มีกำลังแรงงานมากขึ้น และมีคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาประเทศไทยกำลังประสบกับภาวะการเกิดต่ำ การมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และอาจจะขาดแคลนแรงงานในอนาคต
- การจัดให้มีการศึกษาอย่างเหมาะสมสำหรับผู้ย้ายถิ่นจะเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้ย้ายถิ่นที่คิดจะมาอยู่ประเทศไทย และจะทำให้มีผู้ย้ายถิ่นเดินทางมาประเทศไทยและจังหวัดสมุทรสาครมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยมีกำลังแรงงานที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น
- สำหรับโรงเรียนก็จะมีบรรยากาศความเป็นนานาชาติและพหุวัฒนธรรม เป็นการเตรียมทั้งนักเรียนไทยและต่างชาติให้มีความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- ยิ่งกว่านี้ การจัดการศึกษาให้บุตรหลานแรงงานข้ามชาติจะส่งเสริมให้เกิดความสงบสุข และความเป็นปึกแผ่นในกลุ่มประเทศอาเซียน นั่นหมายความว่า การศึกษาช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

(Thai Frozen Foods Association, 2012; Srakaew, 2014b).

- Education could be an effective route to eradicate child labor. With its wealth of experience in experimenting with education services to migrant children, Samut Sakhon could be a model to guide other provinces toward similar programs in migrant education.
- Educating migrant children can have positive effect on disease control, prevention of labor exploitation and human trafficking, since they will be more informed and capable adults in the near future.
- One of the advantages of educating migrant children is that Samut Sakhon will benefit from a pool of educated workforce. Many migrant children are likely to stay long. Some are second or third generation migrants. Since the low fertility rate, rapid population aging, and severe shortage of workforce in Thailand, educating migrant children means a larger and better qualified workforce in the future.
- Provision of proper education to migrants will also increase the level of confidence of migrants who are considering moving to Thailand. This provision may attract more migrants to Thailand and to Samut Sakhon which will give the country a larger pool of higher skilled workforce.
- Educating migrant children also means that Thai schools will be able to promote internationality and multiculturalism which will equip both Thai and migrant students for the coming ASEAN Economic Community (AEC).
- Moreover, migrant children education programs will promote peace and create social solidarity among ASEAN nations, and contribute to better relationships with neighboring countries. (Thai Frozen Foods Association, 2012; Srakaew, 2014b).

ทำไม

บุตรหลานของแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่
เรียนในโรงเรียนไทยไม่ได้

WHY CAN'T THE MAJORITY OF MIGRANT CHILDREN ATTEND THAI SCHOOLS?

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ 28

- ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคี “อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก” ซึ่งในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อที่ 28 ระบุว่า รัฐมีหน้าที่จัดให้การศึกษาระดับประถมซึ่งเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า และเป็นภาคบังคับแก่เด็กทุกคนที่อาศัยอยู่ในเขตแดนประเทศ ไม่ว่าเด็กจะมีสถานะทางกฎหมายแบบใด
- ประเทศไทย ในฐานะสมาชิก และได้ให้สัตยาบัน จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญานี้
- มติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี 2548 ว่าด้วยการศึกษาของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน อนุมัติให้เด็กไร้สถานะทางกฎหมายสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ

.....
Pic Source:
<http://globetrooper.com/notes/join-a-charity-cycling-challenge-in-cambodia/>
.....

Article 28 of the “Convention on the Rights of the Child (CRC)”

- Thailand is a signatory to “Convention on the Rights of the Child (CRC)”. Article 28 stipulates that countries have obligation to provide compulsory and free primary Education for all children living within the territory, irrespective of their legal status.
- As a member of the CRC, Thailand must follow this agreement as well.
- A 2005 Cabinet Resolution on education for unregistered persons allows children who do not have legal status to enroll in any Thai public school certified by the Ministry of Education.

ทำไมบุตรหลานของแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่เรียนในโรงเรียนไทยไม่ได้

WHY CAN'T THE MAJORITY OF MIGRANT CHILDREN ATTEND THAI SCHOOLS?

ปัญหา

- รัฐบาลไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องการศึกษาของเด็กข้ามชาติ ประกอบกับรายละเอียดที่สื่อสารไปยังโรงเรียนยังไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุม ทำให้โรงเรียนหลายแห่งยังไม่รับเด็กข้ามชาติเข้าเรียน
- เนื่องจากความสามารถด้านภาษาต่างชาติ ทำให้เกิดปัญหาการสื่อสารระหว่างครูและเด็กข้ามชาติ
- โรงเรียนต้องแบกรับภาระด้านค่าใช้จ่าย มีบ่อยครั้งที่โรงเรียนต้องมีภาระในการจ้างล่ามหรือผู้ประสานงานในพื้นที่
(Jaihaw, 2012).

Problems

- The government does not have a clear guideline on the education of migrant children, and policies are not well-communicated to schools. Hence, many schools do not accept migrant children.
- Due to lack of language skills, communication is a problem between teachers and migrant students.
- Additional financial burden. Schools frequently need to hire extra translators or local coordinators. (Jaihaw, 2012).

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี
2548 อนุมัติให้เด็กไร้
สถานะสามารถเข้าเรียน
ในโรงเรียนรัฐบาลที่
ได้รับการรับรองจาก
กระทรวงศึกษาธิการ

Pic Source:
<http://worlded.org/WEInternet/features/article/display.cfm?hisSection=features&thisSectionTitle=Features&thisPage=stories&ctid=1034&cid=918&tid=24&id=967>

ปัญหา มีอะไรบ้าง

WHAT ARE THE PROBLEMS?

I. โรงเรียนที่รับบุตรหลานของแรงงานข้ามชาติเข้าเรียน

ในปี 2556 จังหวัดสมุทรสาครมีโรงเรียนทั้งหมด 104 โรงเรียน และมี 81 โรงเรียนที่ยอมรับเด็กข้ามชาติเข้าเรียน – ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ :

- อุปสรรคทางภาษาระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง
- การปรับตัว โดยเฉพาะบุตรหลานของแรงงานข้ามชาติที่เข้าเรียนปีแรก คือ ป. 1 ที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมและสังคมไทย
- โรงเรียนมีทรัพยากรจำกัด ทั้งจำนวนครู และงบประมาณ เนื่องจากโรงเรียนจำเป็นต้องจ้างครู ล่าม หรืออาจต้องจ้างผู้ประสานงานต่างชาติ
- ทศนคติของผู้ปกครองของนักเรียนไทยที่กังวลเกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียน เหล่านี้ว่าอาจจะมีคุณภาพลดลงถ้ารับเด็กข้ามชาติเข้าเรียน
- หลักสูตรและเนื้อหาการเรียนการสอน โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ไทยที่มีเรื่องสงครามระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
- เด็กข้ามชาติจำนวนหนึ่งมักจะลงทะเบียนเรียนไม่ทันภายในระยะเวลาที่โรงเรียนกำหนด อันเป็นผลมาจากลักษณะการทำงานของผู้ปกครอง ส่งผลให้โรงเรียนมีจำนวนของนักเรียนที่เข้าเรียนจริงไม่แน่นอน ซึ่งเป็นอุปสรรคในการได้รับทุนอุดหนุนจากภาครัฐอย่างเหมาะสม ส่งผลให้โรงเรียนบางแห่งต้องจัดสรรทุนส่วนอื่นในการอุดหนุนเด็กกลุ่มนี้ ในขณะที่มีบางโรงเรียนฉวยโอกาสหาประโยชน์จากจำนวนเด็กที่ไม่แน่นอนเหล่านี้ โดยรายงานจำนวนเด็กเกินจริง (Jaihaw, 2012; Wantanasombat, 2013).

.....
Pic Source:
Schools Bring Hope
and Happiness to the
Children of Myanmar
| The Nippon Founda-
tion

<http://www.nipponfoundation.or.jp/en/what/spotlight/myanmar/story1/>
.....

I. Schools that accept migrant students

In 2013, there were 104 schools in Samut Sakhon province, 81 of them accepted migrant students. - **the problems are:**

- Language barriers between teachers and students, and incomplete communication among children.
- Adaptation, particularly for first grade students, who have to adapt to different culture and expected behaviors in Thai society.
- Additional financial burden on schools to hire more teachers, translators and local coordinators.
- Attitude of Thai parents, many of whom express concern that education quality in schools will drop if migrant students are accepted.
- The content of the courses, particularly Thai history books relating to wars between Thailand and neighboring countries, needs to be reviewed.
- Due to the fluid nature of parental occupation, migrant children are often not registered in time, and the school is unable to include them among the students eligible for central government subsidy. In such cases, the school ends up covering the cost of these non-subsidized students. However, there are some cases where the difficulty in maintaining an accurate number of students is exploited, and schools have over-reported the number of students. (Jaihaw, 2012; Wantanasombat, 2013).

Pic Source:
<http://www.missadventuretravel.com/structure-mayhem-in-thailands-schools/>

เด็กข้ามชาติจำนวน
หนึ่งมักจะลงทะเบียน
เรียนไม่ทันภายในระยะ
เวลาที่โรงเรียนกำหนด
อันเป็นผลมาจาก
ลักษณะการทำงาน
ของผู้ปกครอง

II. โรงเรียนที่ไม่รับบุตรหลานของแรงงานข้ามชาติเข้าเรียน

- อุปสรรคทางด้านภาษา
- ยังไม่ได้ทบทวนหลักสูตรและเนื้อหาในบทเรียนที่อาจไม่เหมาะสมกับบริบทของเด็กข้ามชาติ (เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์)
- ขาดแคลนทรัพยากร เช่น ครู ล่าม และห้องเรียน
- เกรงว่าผู้ปกครองของเด็กไทยจะพาเด็กย้ายโรงเรียน หากมีการรับเด็กข้ามชาติเข้าเรียนในโรงเรียน
- ทศนคติในแง่ลบของผู้บริหารและครูที่มีต่อเด็กข้ามชาติยังมีอยู่บ้าง แม้ว่าทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่จะมีความเข้าใจมากขึ้นแล้วก็ตาม
- อัตราการลาออกกลางคันอาจสูงขึ้น ซึ่งมีผลต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ส่งผลให้โรงเรียนกังวลว่าการรับเด็กข้ามชาติเข้าเรียนจะส่งผลกระทบต่อตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน นอกจากนี้เด็กข้ามชาติมีแนวโน้มที่จะเรียนไม่สำเร็จการศึกษาสูง สืบเนื่องมาจาก
 - เรียนไม่ทันเพื่อน
 - แรงจูงใจที่จะเรียนในภาคการศึกษาไทยมีน้อย
 - ต้องย้ายถิ่นตามพ่อแม่ผู้ปกครอง
- ก่อนหน้านี้โรงเรียนมักจะมีกังวลว่าเด็กข้ามชาติอาจมีผลการเรียนต่ำเนื่องจากอุปสรรคทางภาษา และการขาดการสนับสนุนจากบิดามารดา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเด็กไทยได้ อย่างไรก็ตาม ความกังวลเหล่านี้ได้จางหายไปเนื่องจากเด็กข้ามชาติไม่ได้มีผลการเรียนต่ำในช่วงเวลาที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังมีความขยันในการเรียนรู้ และมีความรับผิดชอบ
- บางโรงเรียนยังมีความเข้าใจผิดว่า หากเด็กข้ามชาติไม่มีสถานะทางกฎหมายหรือลงทะเบียน โรงเรียนจะไม่สามารถขอรับเงินสนับสนุนจากภาครัฐได้ (Wantanasombat, 2013; Jaihaw, 2012).

II. Schools that do not accept migrant students:

- Language barriers.
- Not keen to review curriculum and course content with respect to suitability for non-Thai students (such as reviewing history textbooks).
- Lack of resources to hire teachers, translators and classrooms.
- Fear that Thai parents might withdraw their children from school if they admit migrant children.
- School administrators and teachers have negative attitudes toward migrants, although this has improved considerably.
- Dropout rates are used to judge school performance. Therefore, schools fear that accepting more migrant students might increase the dropout rates. There is high possibility that migrant children cannot complete schooling because of several reasons:
 - they are not able to catch up,
 - they are less motivated to learn in Thai,
 - they need to move out because of parents' unstable employment.
- Previously, some schools had feared that migrant students' academic performance might be low, because of initial language barrier and possible lack of parental support. This would affect other students' performance. However, this conservative perception was eradicated by the performance of migrant children as well as their hard work and sense of responsibility.
- Many schools believe that if migrant children are not registered, schools are not able to claim subsidy from the central government. (Wantanasombat, 2013; Jaihaw, 2012).

III. ผู้ปกครอง

- แรงงานข้ามชาติในประเทศไทยจำนวนมากส่งบุตรหลานของตนกลับประเทศตั้งแต่อายุเพียง 1-2 ปี แต่ก็มีเด็กบางคนกลับมาประเทศไทยอีกเมื่ออายุ 4-6 ปี
- ครอบครัวแรงงานข้ามชาติมีความคิดว่า “เด็กดีต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน” หรือ “เด็กที่ขยันทำงานทำให้พ่อแม่ภูมิใจ” จึงทำให้เด็กข้ามชาติจำนวนมากเริ่มทำงานตั้งแต่วัยเด็ก
- แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่มองว่าการศึกษาของบุตรหลานมีค่าใช้จ่ายที่สูง และแม้ว่าจะไม่ต้องจ่ายค่าเล่าเรียนหรือโรงเรียนอนุบาลสนับสนุนค่าใช้จ่าย ผู้ปกครองก็ยังคงจ่ายค่าเดินทางให้แก่บุตรหลาน
- พ่อแม่ต่างชาติไม่ได้ส่งลูกเข้าเรียนเพราะได้รับการตอบปฏิเสธโดยเฉพาะ

จากโรงเรียนในเขตเมืองที่สามารถรับนักเรียนได้เพียงจำนวนจำกัดเท่านั้น ซึ่งแม้แต่สำหรับนักเรียนไทยก็มีปัญหาเรื่องที่เรียนเช่นกัน

- พ่อแม่/ผู้ปกครองไม่เห็นประโยชน์ของการให้บุตรหลานเรียนในประเทศไทยมากนัก เนื่องจากไม่สามารถเชื่อมต่อกับระบบการศึกษาในประเทศพม่า เพราะมีความแตกต่างกันในระบบการศึกษา เช่น ระดับการศึกษา หรือระบบการให้คะแนน ในขณะที่แรงงานจำนวนมากมีความหวังว่าในที่สุดก็จะกลับไปอยู่ประเทศต้นทางกันทั้งหมด
- แรงงานข้ามชาติกลัวการถูกจับกุม ผู้ปกครองกลัวถูกจับกุมถ้าส่งลูกที่ยังไม่ได้จดทะเบียนเข้าเรียนในโรงเรียนไทย

(Panitchakul, 2014; Srakaew, 2014a; Wantanasombat, 2013).

III. Parents

- Many migrant parents in Thailand send their children back to their country of origin after birth. Some of them come back to Thailand at the age of 4 – 6, and they do not speak any Thai.
- Migrant parents often believe that “good children help their parents’ work” or “hard working children make parents proud”. This encourages many migrant children to start working at an early age.
- Education cost is still expensive for a majority of the migrants. Although the school fee is free, or heavily subsidized in some kindergartens, migrant parents still have to pay for transportation and other costs.
- Migrant parents are discouraged since they are rejected from schools. Often, seats in municipal schools are limited, and there are not enough seats even for Thai children.
- Migrant parents do not see much value in giving their children education in Thailand since grades/certificates in Thailand cannot be transferred to schools in their own countries, and many migrants are hoping to go back to their countries eventually.
- Migrant parents have extremely high fear of being arrested. Some parents are afraid of being arrested if they send their unregistered children to school. (Panitchakul, 2014; Srakaew, 2014a; Wantanasombat, 2013).

ข้อคิดเห็นอื่นๆ :

- แรงงานข้ามชาติบางส่วนที่มีบุตรหลานเรียนในโรงเรียน หรือเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้ ค่อนข้างพอใจที่บุตรหลานของตนได้รับการศึกษา และยินยอมให้เข้าเรียนในโรงเรียนไทย หรือโรงเรียนขององค์กรพัฒนาเอกชน
- แรงงานข้ามชาติบางส่วนสามารถจ่ายค่าเล่าเรียนได้ และรู้สึกที่ค่าเล่าเรียนไม่ได้สูงเกินไป
- ทักษะคิดของคนไทยในพื้นที่ที่มีต่อโรงเรียนที่รับเด็กข้ามชาติเข้าเรียน ไม่ได้เป็นไปในทางลบมากนักเมื่อเทียบกับในอดีต ปัจจุบันนี้ค่อนข้างเป็นไปในทางบวก และคนไทยเริ่มตระหนักถึงประโยชน์ของการที่ลูกของตนเองจะได้เรียนภาษาพม่า อีกหนึ่งภาษา

Other opinions:

- Some migrant parents, whose children are enrolled in schools or learning centers, seem to be satisfied with their children's education and have no objection to their children studying at Thai schools or schools being run by NGOs.
- Some migrant parents can afford tuition fees, and feel that the education costs are not very high.
- Moreover, some Thai informants pointed out that the attitudes of local Thais toward schools with migrant children are not negative as in the past. On the contrary, it is even becoming positive. People are now aware of the benefits of studying Burmese language.

แรงงานข้ามชาติเหล่านี้สามารถจ่ายค่าเล่าเรียนได้และรู้สึกที่ค่าเล่าเรียนไม่ได้สูงเกินไป

เราทำได้ทำ

อะไรไปบ้าง

WHAT HAS BEEN DONE SO FAR?

ภาครัฐ

- เด็กต่างชาติที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาล จะได้รับบัตรประจำตัวที่อนุญาตให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ถึง 10 ปี
- เด็กต่างชาติที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาล ได้รับการดูแลและสนับสนุนเช่นเดียวกับนักเรียนไทย (Wantanasombat, 2013; KomChadLuek newspaper, 2014).

Government sector

- Government has provided special ID cards to migrant children who enroll in Thai public schools which allow them to stay in Thailand for ten years.
- All migrant children, who are in Thai schools receive equal support as Thai students regardless of their status. (Wantanasombat, 2013; KomChadLuek newspaper, 2014).

WHAT HAS BEEN DONE SO FAR?

องค์กรพัฒนาเอกชน

- องค์กรพัฒนาเอกชนหลายองค์กรกำลังสร้างศูนย์การศึกษาในชุมชนแรงงานข้ามชาติที่มีขนาดใหญ่ ภายใต้แนวคิด “ใกล้บ้าน ใกล้โรงเรียน” ซึ่งจะทำให้บุตรหลานของแรงงานข้ามชาติเดินทางไปกลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนได้อย่างสะดวก
- มีการเรียนการสอนในวันอาทิตย์สำหรับแรงงานข้ามชาติและแรงงานเด็กเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิแรงงานและข้อกฎหมายที่จะปกป้องคุ้มครองแรงงานเหล่านี้
- จัดการเรียนการสอนเสริมที่เป็นการสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐานเพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคทางภาษา และช่วยให้เด็กข้ามชาติสามารถเรียนในโรงเรียนไทยได้
- มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงานจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญทำงานร่วมกับโรงเรียนต่างๆ ที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานกับผู้ย้ายถิ่น แต่มีความสนใจจะจัดการเรียนการสอนให้เด็กข้ามชาติ (Srakaew, 2013).

NGOs

- NGOs are building education centers in large migrant communities under the concept “close to home, close to school”, which will allow migrant children to easily commute to and from schools.
- Classes are offered on Sunday for migrant workers and child workers, where they learn about their rights and relevant laws to protect themselves.
- Special classes in basic Thai language are offered to break language barriers and allow migrant children to successfully study in Thai public schools.
- Labour Rights Promotion Network Foundation (LPN) offers expert support to any school that wants to accept migrant children but lacks the experiences. (Srakaew, 2013).

ภาคธุรกิจ

- ผู้ประกอบการและองค์กรพัฒนาเอกชนกำลังร่วมมือกันจัดให้มีการศึกษาแก่บุตรหลานของแรงงานข้ามชาติ เพื่อยุติการใช้แรงงานเด็กในจังหวัดสมุทรสาคร
- สมาพันธ์ผู้ผลิตสินค้าประมงไทยและสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทยกำลังร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหา ซึ่งในปัจจุบันมีนโยบาย “แนวปฏิบัติที่ดี” หรือ Good Practice ที่ให้ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขปัญหาเพื่อยุติการใช้แรงงานเด็ก
- เมื่อเดือนกันยายน 2557 บริษัท ไทยยูเนี่ยน โฟรเซน โปรดักส์ จำกัด (มหาชน) (TUF) ได้มอบศูนย์ TUF Care Center ในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อสอนภาษาไทยให้แก่บุตรหลานแรงงานข้ามชาติก่อนวัยเรียน เมื่อเด็กๆ ใช้ภาษาไทยได้ดีแล้วก็จะสามารถเข้าเรียนชั้นประถมในโรงเรียนของรัฐได้อย่างไม่มีปัญหา
- หอการค้าจังหวัดสมุทรสาครส่งเสริมให้ผู้ประกอบการจัดให้มีศูนย์เด็กเล็กในพื้นที่ของสถานประกอบการ ซึ่งจะช่วยให้บุตรหลานแรงงานข้ามชาติมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย (Srakaew, 2013; Nithiwongrit, 2013).

Business sector

- Companies and NGOs are now working together to stop child labor in Samut Sakhon by providing proper education to migrant children.
- Thai Fishery Producers Coalition (TFPC) and Thai Frozen Foods Association (TFFA) are now working with the public administration to solve the problem. The “Good Practice” concept in Thailand now clearly states that public companies should contribute to stop child labor.
- Thai Union Frozen Products PCL (TUF) has recently opened TUF Care Center in Samut Sakhon, which teaches Thai language to pre-school migrant children to prepare them for public primary schools.
- The Samut Sakhon Chamber of Commerce encourages companies to provide free day care services for migrant children in the area, in order to provide appropriate development opportunities for migrant children at different age groups. (Srakaew, 2013; Nithiwongrit, 2013).

เราควร ทำอะไร

WHAT SHOULD WE DO?

จังหวัดสมุทรสาครมีประสบการณ์ในการทำงานด้านแรงงานข้ามชาติกับหลากหลายภาคส่วนเป็นอย่างดี และเพื่อให้การจัดการเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กข้ามชาติมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จังหวัดสมุทรสาครสามารถทำได้ดังนี้

- สนับสนุนให้เกิดอาสาสมัครข้ามชาติ ด้านการศึกษา อาสาสมัครข้ามชาติด้านการศึกษาคงทำหน้าที่คล้ายกับอาสาสมัครข้ามชาติด้านสุขภาพ โดยจะช่วยแนะนำเด็กข้ามชาติที่อยู่ในวัยเรียนในพื้นที่เข้าสู่ระบบการศึกษา ช่วยติดต่อโรงเรียน แนะนำแนวทางและเป็นพี่ปรึกษา ด้านการศึกษาให้แก่ผู้ปกครองของเด็ก
- จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างโรงเรียนของรัฐและศูนย์การเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ผู้ปกครองของ

เด็กข้ามชาติมีความต้องการทางการศึกษาของบุตรหลานตนเองที่แตกต่างออกไป โดยบางส่วนต้องการให้บุตรหลานเรียนในโรงเรียนไทย ในขณะที่บางส่วนต้องการให้เด็กเรียนรู้ภาษาพม่าหรือภาษาท้องถิ่นเดิมของบิดามารดา ในขณะที่เด็กเองอาจจะมีการเรียนสลับกันไปมาระหว่างระบบการศึกษาของ 2 ประเทศ ดังนั้นโรงเรียนและศูนย์การเรียนรู้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการพบปะพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดช่องว่างทางการให้บริการการศึกษา

Samut Sakhon has a wealth of experience spread among different factors. In order to build on these experiences and solve the problems identified, Samut Sakhon province can:

- **Introduce education volunteers.** Similar to health volunteers in the communities, education volunteers will identify school-age children in migrant communities, link them to schools, and provide guidance and consultation to migrant parents on children's education.
- **Establish regular meetings between schools and learning centers.** Migrant parents have

different needs for their children's education. Some want them to go to Thai schools, and some want their children to learn Burmese (or their own language), but children might go back and forth between the two systems. There is a need for schools and learning centers to meet regularly to establish a seamless education system to improve choices for migrant children.

.....
Pic Source:
<http://www.nipponfoundation.or.jp/en/what/spotlight/myanmar/story1/>
.....

- สร้างช่องทางให้องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้มีบทบาทในการสนับสนุนและบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ ในปัจจุบันองค์กรพัฒนาเอกชนเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งมักจะได้รับการสนับสนุนทุนมาจากหน่วยงานภายนอก อย่างไรก็ตาม อบต. ที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่ในพื้นที่จำนวนมากควรมีส่วนในการสนับสนุนการบริการทางการศึกษาด้วย เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้เหล่านี้ในชุมชน
- ศึกษาทบทวนเนื้อหาของของบทเรียน ทบทวนเนื้อหาของหนังสือแบบเรียนและหลักสูตรให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มนักเรียนสัญชาติอื่นๆ โดยเฉพาะในประเด็นเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้
- เปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้มีส่วนสนับสนุนทุนแก่โรงเรียน เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรสาครจำนวนมากต่าง

ได้รับประโยชน์จากการทำงานของแรงงานข้ามชาติ ดังนั้นทางจังหวัดจึงควรเป็นสื่อกลางในการเปิดให้โรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้ได้มีโอกาสในการสนับสนุนทุนที่จำเป็นแก่โรงเรียน (Nithiwongrit, 2013; Arphattananon, 2012; LPN, 2011).

- **Facilitate TAOs to support/ manage learning centers.** Currently, learning centers are organized by NGOs through external funding. In order to make these learning centers sustainable, TAOs where a large number of migrants reside, can undertake it as part of their services to the community.
- **Review education content.** Reviewing the content of textbooks and courses to make it more acceptable to non-Thai students,

especially the way history is being taught.

- **Facilitate funding to schools from public and private sectors.** Since there are a number of factories in Samut Sakhon that benefit from the presence of migrant workers, Samut Sakhon province can link funding needs of schools with interested factories. (Nithiwongrit, 2013; Arphattananon, 2012; LPN, 2011).

- Arphattananon, Thithimadee. 2012. Education that Leads to Nowhere: Thailand's Education Policy for Children of Migrants. *International Journal of Multicultural Education*, Vol 14(1): 1-15.
- Jaihaw. Taweessit. 2012. Evaluation of Education Management for Migrant Children in Thailand. A research report, which was supported by the National Research Council, 2011 financial year (in Thai).
- Komchadluek Newspaper. 2014. Push 'Samut Sakhon' Cross Border Migrant Living Model. *Region-Urban Community Column* (August 18, 2014) (in Thai).
- Labour Rights Promotion Network Foundation (LPN). 2011. Situations of Cross-Border Migrant Children in Samut Sakhon (in Thai).
- Nithiwongrit, Pramote. 2013. A workshop on 'Samut Sakhon Province Push for "Child Care Center in Industries" In Order to Facilitate Children of Migrant Workers'. The 'Newrottip' restaurant's meeting room (on February 15, 2013) (in Thai).
- Panitchakul, Intrarachai. 2014. Fighting " Cross-Border Child Labour". *Thai Post Newspaper* (July 1, 2014) <http://bit.ly/1mEpPxx> (in Thai).
- Srakaew, Sompong. 2013. Good Practice in Migrant Children Protection, Education Management, Child Labour Protection and Human Trafficking in Thailand: A case study of Samut Sakhon. http://www.oknation.net/blog/SompongSrakaew/2013/09/11/entry-2#.Ui_0t0BqkRY. facebook (September 10, 2013) (in Thai).
- Srakaew, Sompong. 2014a. Opportunity for 'Mon' Children: Equity in Education. From *Khaosod Newspaper* (April 2, 2014). http://www.khaosod.co.th/view_news.php?newsid=TURObWlzSXIPVEF5TURRMU53PT0= (in Thai).
- Srakaew, Sompong. 2014b. Education of Cross Border Migrant Children - Change Crisis into Opportunity, Release the Lock 'Child Labour' in Thailand. <http://www.dlfeschool.in.th/TETA/20140317t.html> (in Thai).
- Thai Frozen Foods Association. 2012. Situations of Thai Shrimp in 2012 and Trend in 2013. http://www.thai-frozen.or.th/thailand_seafood_02.php (in Thai).
- Wantanasombat, Akanut. 2013. School Makes up Number of Students for Supporting, Police Squeezed Parents of Migrant Children. *The Centre for Investigative Journalism* (November 18, 2013). (in Thai).

